

Fővárosi Ítéltábla
mint másodfokú bíróság
2.Mf.31.215/2022/6.

A Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság a dr. Plesz-Balogh Anikó ügyvéd (cím11) által képviselt **Felperes1** (cím2) felperesnek – a dr. Éliás Sára ügyvéd (Cím9) által képviselt **Alperes1** (Cím1) alperes ellen, akinek a pernyertessége érdekében a perbe beavatkozott a dr. Sarkadi Julianna Ügyvédi Iroda (cím12) által képviselt **Alperesi beavatkozó1** (cím13) kártérítés megfizetése iránt indult perben a Fővárosi Törvényszék 20.M.70.028/2020/56. számú ítéletével szemben a felperes által 57. sorszámon előterjesztett fellebbezés folytán meghozta az alábbi

ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg 50.000 (ötvenezer) forint másodfokú perköltséget a beavatkozónak.

A fellebbezési eljárás illetékét az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

Az elsőfokú bíróság határozata és az általa megállapított tényállás

[1] A Fővárosi Törvényszék a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Mfv.I.10.713/2017/6. számú végzése folytán lefolytatott megismételt elsőfokú eljárásban, a 2022. június 29. napján hozott 20.M.70.028/2020/56. számú ítéletével a felperes keresetét elutasította.

[2] Az elsőfokú ítéleti tényállás szerint a felperes házastársa név1, 2012. szeptember 3-tól állt határozatlan idejű munkaviszonyban az alperessel világosító munkakörben. 2014 januárjától a világosítók vezetője, azaz tárvezető lett. név1 az alperessel létesített munkaviszonyát megelőzően több évtizede színházaknál dolgozott, műszaki vezetőként.

[3] név1 a munkaviszonya létesítésekor 2012. szeptember 3-án tűz- és munkavédelmi oktatásban részesült, melyet név2 tűz- és munkavédelmi vezető tartott, aki a tananyag visszakérdezésével ellenőrizte annak elsajátítását és az oktatásról igazolást állított ki. név1 aláírásával ismerte el, hogy a munkabiztonsági és tűzvédelmi oktatást megkapta, azt magára nézve kötelezőnek tartotta.

[4] Az alperes a tárvezető, illetőleg a világosító munkakörrel összefüggésben is biztosította a tűzvédelmi és munkavédelmi oktatást. Ennek keretében oktatta a munkavállalók számára a létrahasználat, a létra biztosítása, a biztonsági szerkezetek állapota, a használat előtti ellenőrzés kötelezettségét, azt is, hogy mik a tiltott tevékenységek létrahasználat során. Az alperes tiltotta a létrával történő haladást, annak legfelső fokára állást, azt, hogy a kétágú létrát támasztólétrának használják, sérült létrát használjanak, illetve azt ne rendeltetésszerűen használják. Az oktatás arra is kiterjedt, hogy a létramászás egy kétkesz, kétlábos tevékenység, annak felállítása csak egyenes, stabil padozaton történhet, a magasban végzett munkának előfeltétele a biztosítás, emiatt a létra kétszemélyes munkahely. A munkavédelmi oktatások tematikája mindig kitért a magasban végzett munkával és a létrahasználattal kapcsolatos tudnivalókra. Az alperes oktatta a magasban végzett munkák segédeszközeit, segédberendezéseit, a színpadtechnikai segédberendezéseket, emelőket, létrákat és a leesés elleni védelmet is, ezen kívül a létra biztonságos felállításának szabályait és az ezzel kapcsolatos tilalmakat is.

[5] Az alperes ismétlődő elméleti tűz- és munkavédelmi oktatást tartott név1-nak 2012. november 7-én, majd 2013. november 7-én, 2014. október 21-én a fent ismertetett tartalommal. Az alperesnél minden színdarab bemutatását megelőzően az adott darabra vonatkozó konkrét munkavédelmi feladatokat is megbeszélték, ez alapján név1 tisztában volt a feladataival.

[6] A foglalkozás-egészségügyi szolgálat név1-t 2012. szeptember 3-án, majd 2014. október 14-én is alkalmasnak találta a világosító, illetve később a világosító-tárvezető munkakör ellátására.

[7] A 2014. január 3-ai munkaköri leírás szerint a világosító-tárvezető a színpadvilágítási és egyéb színpadi elektromos munkák irányítója, a teljes színházi hatásvilágítás felelőse volt, irányítása és ellenőrzése alá tartozott a berendezések napi szintű karbantartása, a hibák elhárítása. A 2014. január 15-i munkaköri leírás szerint a színház fővilágosító, világosító-tárvezetője felelős volt a színpad világítási, világosító-tárra háruló karbantartási és egyéb elektromos munkák irányításáért, a teljes szabályozott elektromos üzemeltetésért. Ennek részeként a felperes irányítása, ellenőrzése alá tartozott a berendezések karbantartása, a hibaelhárítás, a műszaki berendezések ellenőrzése, színpadvilágítási

munkahelyek, műhely világosítótár helyiségeinek rendje, tisztasága, szerelési munkáknál, karbantartásnál a szabványok, előírások betartatása. Felelős volt továbbá a műszakilag biztonságos kivitelezésért.

[8] Az alperesnél használt L7-es azonosítási számú, 12 fokos, kétágú, kétoldali feljáróval rendelkező, korlátnélküli fémlétra időszakos vizsgálatát név2 végezte el 2014. szeptember 12-én, mely során a létrát használatra alkalmasnak minősítette, a használatbavételt javasolta.

[9] 2014. december 3-án név2 munkavédelmi vezető előzetes munkavédelmi felülvizsgálatot tartott a bemutatásra váró darab címel című színdarabhoz.

[10] 2014. december 15-én az említett színdarab bemutatóját követő előadáshoz készítették elő a világosítók a színház1 színpadát. 14.00 órától hét világosító volt beosztva a feladat ellátására. A színpad felett felfüggesztett ún. „trégerre” több lámpa volt felszerelve, amelyek közül az egyik kiégett. A tréger egy díszletelem miatt a padozatig nem lehetett leengedni, az csak 2,5 m magasságig volt leengedhető, ezért az arra felfüggesztett lámpa kizárólag létráról volt elérhető. A kiégett égő kicserélését név3 világosító kezdte meg létráról, a létrát név4 biztosította. név3 kicserélte az égőt, azonban a lámpabúrát nem tudta visszacsavarni és ezt jelezte név4nak. név1 ezt meghallva odament, hogy segítsen. A díszlet előtt felállított L7-es jelzésű létrára felmászott anélkül, hogy annak biztosítására bármely kollégáját megkérte volna, holott a színpadon több kolléga is tartózkodott. név1 a létrán állva megkezdte a lámpabúra visszaszerelését úgy, hogy a szájába vett elemilámpával világított. 16 óra 09 perc 59 másodperckor azonban leesett a létráról és az esés során olyan súlyos fejsérülései keletkeztek, amelyek miatt a helyszínen az életét veszítette. Az alperes a balesetet üzemi balesetnek ismerte el.

[11] A balesetet kivizsgáló rendőrkapitányság1 megállapította, hogy név1 izzócserélés közben esett le a létráról, a létra a színpadon állva maradt, az a mentés során útban volt, ezért azt összecsukva a színpad hátsó részén helyezték el. A baleset idején készült kamerafelvételek alapján a rendőrség azt állapította meg, hogy egy díszlet miatt nem látszódtak az események, csak név1 árnyéka. A felvételeken az látható, hogy fellepett a létrára, az teljesen nem volt kinyitva, mert a szétcsúszást gátló hevederek lazák voltak. A dobogó és a létra együtt nem volt stabil, ez a létrát terhelve észlelhető volt, mivel kisebb mozdulatra is rugózott, mozgott a létra. Mindezek alapján feltételezte a rendőrség, hogy a létra szétcsúszhatott a dobogó hátsó részén, a létra teteje kb. 10 cm-rel lejjebb csúszott. A rendőrség megállapítása szerint azonban nem egyértelmű, hogy a létra billent meg és emiatt veszítette el az egyensúlyát a munkavállaló, vagy a munkavállaló megbillent és emiatt mozdult meg a létra.

[12] kormányhivatal1 a 2015. április 30-i összefoglaló jelentésében a munkabaleset bekövetkezésének oksági láncolata vizsgálata körében azt állapította meg, hogy azt a létrát,

amelyre név1 felmászott, eldőlés ellen senki nem tartotta. Feltételezhető volt, hogy a kétágú létra nem volt teljesen kinyitva, mivel a szétcsúszást gátló heveder nem volt megfeszülve. A hatóság arra a feltételezésre jutott, hogy a létra nézőtértől távolabbi szára a másik létraszár megterhelése miatt megbillent és ennek következtében esett arról le név1.

[13] Az elsőfokú bíróság mindezen előzményekre tekintettel vizsgálta a felperes keresetét, mely néhai név1 munkahelyen bekövetkezett balesetével összefüggésben sérelemdíj, illetve a balesettel összefüggő költségek, mint kár és többféle jogcímen járadék megfizetésére irányult.

[14] Az elsőfokú bíróság a megismételt eljárást illetően a Kúria Mfv.I.10.713/2017/6. számú végzése alapján rögzítette, hogy a Kúria iránymutatása értelmében nem volt mellőzhető műszaki és munkavédelmi szakértő kirendelése a baleset pontos körülményeinek rekonstruálása érdekében. Szakértői kompetenciába tartozott ugyanis annak tisztázása, hogy a munkavállaló megsértette-e a létrahasználatra vonatkozó munkavédelmi előírásokat, kellő kioktatást kapott-e ezzel összefüggésben. Meg kellett kísérelni szakértő bevonásával rekonstruálni a balesetet, figyelemmel arra, hogy a videófelvételen csak az árnyképek látszódtak. Szakértői bizonyítás útján kellett vizsgálni, visszavezethető-e a baleset valamilyen munkáltatói, munkavédelmi szabályszegésre, kiterjedően arra, a kockázatértékelés, illetve az oktatási tematika munkavédelmi hatóság által megállapított hiányosságai összefüggésbe hozhatók-e a balesettel.

[15] Az elsőfokú bíróság a Munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (a továbbiakban: Mt.) 166. § (1), (2) bekezdése, a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 182. § (3) bekezdése, az Igazságügyi szakértőkről szóló 2016. évi XXIX. törvény (Isztv.) 3. § (1), 5. § (1) bekezdése, a Színházművészeti Biztonsági Szabályzat kiadásáról szóló 35/1997. (XII. 5.) MKM rendelet 1. számú mellékletét képező Színházművészeti Biztonsági Szabályzat 3.3., 4.6., 4.9. pontjai, ezen kívül a munkaeszközök és használatuk biztonsági és egészségügyi követelményeinek minimális szintjéről szóló 14/2004. (IV. 19.) FMM rendelet 2. § g) pontja, 51. § (1), (2), (3) bekezdése, 52. §, 55. § (1), (2), (3) bekezdés és a munkavédelemről szóló 1993. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Mvt.) 2. § (2) bekezdés, 60. § (1), (2), (3) bekezdése alkalmazásával vizsgálta a keresetet.

[16] Rögzítette, hogy a munkáltató objektív kártérítési felelősségének fennállásához négy konjunktív feltétel fennállása szükséges. Ez alapján vizsgálni kell a kár bekövetkezését, a munkaviszony fennállását, a kettő közötti okozati összefüggést és azt, hogy a kártérítési felelősség alól való mentesülés megállapítható-e.

[17] Önmagában az a tény, hogy az alperes üzemi balesetnek ismerte el a balesetet, még nem eredményezte automatikusan a kártérítési felelősség fennállását. A perben bizonyított volt, hogy név1 halálos kimenetelű balesete munkaviszonya fennállása alatt, munkavégzéssel összefüggésben következett be.

[18] Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy igazságügyi szakértő igénybevétele mellett sem lehetett minden kétséget kizáróan megállapítani, hogy a perbeli baleset pontosan milyen módon következett be, vagyis a létra mozdult meg először és ennek következménye volt a baleset, vagy a munkavállaló egyensúlyvesztése okozta a leesést.

[19] A baleset konkrét kiváltó okát a rendőrségi eljárás, továbbá a munkavédelmi és munkaügyi hatósági eljárás során sem sikerült tisztázni. A balesetről készült kamerafelvételen sem egyértelmű, hogy először a létra billent meg és amiatt veszítette el az egyensúlyát a munkavállaló, vagy a munkavállaló megbillenése miatt mozdult meg a létra. A kamerafelvételek csupán árnyképeket mutattak, mert név1 a díszletek takarásában végzett munkát. A színpadon a balesetkor jelenlévő munkavállalók sem látták a balesetet, ezért tanúvallomások alapján sem lehetett rekonstruálni a baleset pontos mechanizmusát.

[20] Az elsőfokú bíróság nem fogadta el a felperes azon érvelését, hogy amennyiben a baleset oka ismeretlen, abban az esetben a munkáltató felelőssége megállapítható. A baleset bekövetkezésének pontos oka valóban nem volt megállapítható, azonban az ahhoz vezető munkavállalói és munkáltatói magatartások, mulasztások egyértelműen tisztázhatóak voltak a balesetet közvetlenül megelőző események alapján. Ebből következően a baleset nem volt teljes mértékben rekonstruálhatatlan, csupán azt nem lehetett kétséget kizáróan megállapítani, hogy a balesetet szenvedett munkavállaló, vagy a létra billent meg először. Ez alapján azonban automatikusan nem lehetett megállapítani az alperes kártérítési felelőssége fennállását.

[21] Az alperes a perben arra hivatkozott, hogy a kárt a munkavállaló kizárólagos és elháríthatatlan magatartása okozta. Ezért abban az esetben mentesülhetett a kártérítési felelősség alól, amennyiben kizárólag a károsult elháríthatatlan magatartása okozta a balesetet és nem lehetett megállapítani a balesettel összefüggő munkáltatói szabálytalanságot. Az elsőfokú bíróság figyelembe vette a Kúria MK.29 számú állásfoglalásában foglaltakat, mely a jogszabály értelmezése körében rögzíti, hogy a munkáltató objektív, azaz vétkesség nélküli felelőssége körében nincs jelentősége, hogy a károkozás a munkáltatónak felróható-e. A munkaviszonnyal összefüggésben bekövetkezett kárt abban az esetben is meg kell térítenie, ha vétkesség nem terheli. Az elháríthatóság körében pedig azt kell vizsgálni, hogy a balesetet az adott technikai, műszaki megoldásokkal el lehetett-e hárítani, a rendelkezésre álló eszköz felhasználásával a munkáltató befolyásolni tudta-e a balesethez vezető okok keletkezését, bekövetkezését, meg tudta-e akadályozni a balesetet. Ennek értékelése körében figyelembe kell venni az előzményeket, vagyis a balesethez vezető valamennyi releváns tényezőt.

[22] Az elsőfokú bíróság a kifejtettek alapján értékelése körébe vonta a munkahelyi hatásokat, az adott munkavégzés sajátos körülményeit, a technológiai előírások, óvó rendszabályok tartalmát és azok betartását, betartatását, ami elsősorban a munkáltató kötelezettsége. Az elháríthatóság körében kifejtette, hogy a balesetek az egyes megbetegedések elleni védekezés abban az esetben valósulhat meg, amennyiben a

technológiai utasításokat, óvó rendszabályokat a munkaviszonyban a felek megtartják. Ez akkor érvényesülhet, ha a munkáltató erre megfelelően kioktatja a munkavállalóit és a szabályokat betartatja velük.

[23] név1 munkavállalói magatartását értékelve az elsőfokú bíróság vizsgálta a perben rendelkezésre álló okirati bizonyítékokat, tanúvallomásokat és a szakértői bizonyítás eredményét. Rámutatott, hogy önmagában a magasban, azaz létrán történő munkavégzés még nem tekinthető egyedi kockázatnak a színházak mindennapi működése során. A konkrét baleset bekövetkezésekor egy izzócserét követő lámpabúra visszacsavározás volt a feladat, ami egy rendszeresen, szükségszerűen felmerülő mindennapi tevékenység, az még villamos szakmunkának sem minősül, lényegében a karbantartási feladat szintjét sem éri el. Ezért az semmiképp minősülhetett rendkívüli kockázattal járó munkafeladatnak.

[24] Peradat, hogy az alperes a baleset bekövetkezésekor nem rendelkezett hatályosított kockázatértékeléssel. Ez azonban az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a baleset bekövetkezését, illetve annak elkerülését nem befolyásolta. A kockázatértékelés időszakos felülvizsgálatára abból a célból van szükség, amennyiben idő közben újabb kockázatok valósulnak meg és ezek értékelése válik indokolttá. A létrahasználattal kapcsolatban azonban semmilyen új kockázati elem nem volt megállapítható, hiszen az a napi rutintevékenység része volt, tehát újabb kockázatok kiértékelése sem volt szükséges. Új technológia, új berendezés nem került használatba, ezért önmagában az a tény, hogy pár hónapos késedelembe volt az alperes a kockázatértékelés felülvizsgálatával, semmilyen összefüggést nem mutatott a balesettel.

[25] Az elsőfokú bíróság megállapította a tanúk egyező vallomása alapján, hogy az alperes valamennyi új színdarab esetén külön díszletállítási- és használatbavételi engedélyt készített. név1 tárvezetőként a bemutató előtti díszletet alkalmasnak minősítette, ebbe pedig beletartozik a karbantartások elvégzése is. Ebben a körben kellett értékelni azt is, hogy a perbeli baleset nem a díszletek egyedi sajátosságai miatt következett be, mivel az létrahasználat során érte a munkavállalót.

[26] Szintén releváns körülmény volt, hogy név1 az egészségügyi alkalmassági vizsgálatok eredményeképpen alkalmas volt a munkaköre betöltésére, vagyis azon feladat ellátására is, amely során a baleset érte.

[27] Kétséget kizáróan megállapíthatónak találta az elsőfokú bíróság azt is, hogy az alperes eleget tett az egészséget nem veszélyeztető, biztonságos munkavégzési körülmények kialakítására, biztosítására vonatkozó törvényi kötelezettségének. név1 a munkába lépésekor és azt követően rendszeresen részesült munka- és tűzvédelmi oktatásban, az oktatás anyaga is egyértelműen megállapítható volt a perben. Az kiterjedt a világosítók, illetve a tárvezetők munkaköri feladataival kapcsolatos előírások ismertetésére is. Ennek részeként a magasban, a

létrával végzett munka, valamennyi releváns követelménye ismertetve lett, kiterjedően a tilalmazott magatartásokra is.

[28] Egyértelműen megállapítható volt továbbá, hogy az alperes megfelelő létszámú munkavállalót biztosított az adott feladat elvégzéséhez, hiszen 14.00 órától hét munkavállaló volt beosztva a színházba az adott munkafeladatra. A megfelelő munkaeszközök is rendelkezésre álltak. A baleset során használt létra a használatra alkalmas volt, csúszásvédő talpakkal is fel volt szerelve és szétcsúszást akadályozó hevederrel. A létra biztonsági felülvizsgálatát évente elvégezték, ezen kívül az alperes fejlámpát is biztosított a munkavállalóknak a megfelelő megvilágítás érdekében.

[29] A munkavédelmi szabályok betartása körében az elsőfokú bíróság név3 tanúvallomása alapján megállapította, hogy a létrát mindig biztosítani kellett, ezzel egyezően a baleset előtt név4 biztosította név3 munkavégzését. A munkavállaló kötelessége volt, hogy a létrát használat előtt ellenőrizze. A munkavédelmi oktatásoknak mindig témája volt a létrahasználat szabályszerűsége és minden új színdarabnál a munkavédelmi oktatás a konkrét díszletekre is kiterjedt. név4 tanú név3nal egyező tanúvallomást tett a létrán történő munkavégzéssel kapcsolatban, arra is kiterjedően, hogy a létrát elmozdulás ellen, mindig biztosítani kellett egy másik munkavállalónak. név2 az alperesnél munkavédelmi, tűzvédelmi feladatokat ellátó vállalkozó a tanúvallomásában az okiratokkal egyezően nyilatkozott a munkavédelmi oktatás anyagára és arra, hogy az kiterjedt a létrahasználat alapvető, lényeges szabályaira is. Ebből következően a szabályokkal név1 is tisztában volt. Speciális kockázatértékelésre a darabok kapcsán nem volt szükség, bejárások történtek és a konkrét esetet megelőző új díszlet kapcsán is részt vett a munkavédelmi bejárás.

[30] Az elsőfokú bíróság részletesen értékelte tanú1 tanúvallomását, amit ellentmondásosnak talált. A tanú azt adta elő, hogy napi rutin volt, hogy a munkavállaló egyedül is felment a létrára, biztosítás nélkül, amennyiben a létra széthyitható volt és volt megfelelő hely. Azt is előadta, hogy a létrát teljes mértékben ki kellett nyitni és a felmászáshoz képest a másik oldalon kellett valakinek azt biztosítani. Ha valamilyen speciális elhelyezésre került sor, mindig gondoskodni kellett a biztosítást végző személyről. Az elsőfokú bíróság az ellentmondásos előadás miatt nem tekintette a perben releváns bizonyítéknak a tanú vallomását, vagyis a felperes nem bizonyította azt, hogy az alperes eltúrte a helytelen létrahasználatot. A tanú elismerte, hogy minden indokolt esetben igénybe kellett venni a létrát biztosító személy segítségét, a vallomásából levezethető volt, hogy erre speciális helyzetben szükség volt. A perbeli baleset előtt a létra a pódium szélén állt, vagyis ez speciális helyzet volt. név1nak ennek ellenére a konkrét esetben nem vett igénybe segítséget, holott tárvezetőként a munkaköri kötelezettsége volt, hogy a munkavédelmi előírásokat betartassa.

[31] Az elsőfokú bíróság a baleset helyszínéről készült fényképfelvételek és tanú1 tanúvallomása együttes értékelésével sem tudta megállapítani a helytelen munkáltatói gyakorlatot, illetve a helytelen munkavégzés eltűrését. A becsatolt fotóból ugyanis nem következett, hogy az nem egy portréfotó. Az elsőfokú bíróság ezért ítéleti bizonyossággal

megállapította, hogy az alperesi munkavállalók ismerték a létrahasználattal kapcsolatos munkavédelmi szabályokat és a gyakorlatban annak megfelelően, a szabályokat betartva jártak el.

[32] Az elsőfokú bíróság részletesen értékelte a szakértői bizonyítás eredményét. Rámutatott, hogy a szakvélemény megállapítása a bíróság számára annyiban kötelező, amennyiben az eldöntendő kérdésben a szakvélemény meggyőző, vagyis egyértelmű, határozott válaszokat ad és nem ellentmondásos, nem hiányos, emellett összhangban áll a per adataival és az egyéb bizonyítékokkal, figyelemmel a Pp. 182. § (3) bekezdésére.

[33] Az elsőfokú bíróság mindezen szempontok alapján szakértő² és szakértő¹ igazságügyi szakértők szakvéleményét nem tekintette a döntés meghozatalakor releváns bizonyítéknak, mert azok homályosak, ellentmondásosak, önmaguknak is ellentmondóak voltak. Ellentétben álltak az iratok tartalmával és az egyéb bizonyítékokkal is, továbbá az életszerűség és a logika szabályai szerint is elfogadhatatlan megállapításokat tartalmaztak.

[34] szakértő² szakértő véleményét illetően az elsőfokú bíróság, idézve a szakvéleményből azt állapította meg, hogy a szakértő a személyes meghallgatásakor elismerte, bizonyos dokumentumok hiányában következtetett a munkavédelmi szabályozásra, illetve a másik szakvéleményt használt fel megállapításaihoz. Arra is nyilatkozott, hogy nem járt a baleset helyszínén, a Színházművészeti Biztonsági Szabályzatot nem tanulmányozta át. Ezzel szemben olyan kérdést amire felkérést nem kapott, a vizsgálata tárgyává tett, amikor elvégezte a nyomozati iratokban megjelent téves adatok korrekcióját. Mindezek alapján az elsőfokú bíróság úgy ítélte meg, hogy a szakértő alaptalanul, illetve részben a peres iratokkal és bizonyítékokkal ellentétesen következtetett arra, hogy nem volt megfelelő a munkavédelmi szabályozás a balesettel összefüggő tárgykörben az alperesnél, továbbá az új darabok esetén egyáltalán nem volt semmilyen munkavédelmi oktatás.

[35] Nem találta elfogadhatónak a szakértő azon megállapítását, hogy a világosító csoport munkájában megszokott volt a szabálytalan, veszélyes létrahasználat, mivel a szakértő ezen meggyőződését a tanúvallomások cáfolták. A szakértő a szakvéleménye kialakításakor nem vette figyelembe a díszlet használatbavételi engedélyt, a Színházművészeti Biztonsági Szabályzatot, hanem alapvetően a meggyőződésére alapította a véleményét. A nyomozati anyagra hivatkozva a pódium felületét bizonyítottan csúszósnak írta le, holott a nyomozati anyagban festett fafelületként rögzítették a színpad felületét. Mindezek ellenére a szakértő a baleset helyszínén szemlét sem tartott.

[36] Az elsőfokú bíróság szakértő¹ szakértői véleményéről azt állapította meg, hogy a szakértő tévesen tekintette villamosberendezés karbantartásának a baleset során végrehajtott tevékenységet, illetve fényforrás cserének, mivel név¹ az egyező peradatok szerint a lámpabúra visszacsavarozását végezte, ami nem tekinthető villamosmunkának. A szakértő ebből a téves megközelítésből értékelte az alperes és név¹ felelősségét és feladatait és

alaptalanul alkalmazta a villamosmunkát végzők részére előírt munkavédelmi követelményeket a jogszabálynak nem minősülő MSz.1585:2012 szabvány alapján. A peres iratokkal és az egyéb bizonyítékokkal, különösen a tanúvallomásokkal ellentétesen rögzítette tényként, hogy az alperes nem tartott sem elméleti, sem gyakorlati oktatást névlnak, nem készített kockázatértékelést, belső szabályozást, továbbá nem biztosította a szakértő szerint kizárólagosan elfogadható leesés elleni egyéni védőeszközt, konkrétan a testhevederzetet, a védősisakot és kéziszerszámot. A bíróság a szakértői vélemény ellenére ezt az elvárás az életszerűséggel teljesen összeegyeztethetetlennek találta, hiszen a baleset egy mindennapi átlagos tevékenység során következett be, amikor egy létráról kellett egy lámpabúrát visszacsavarozni. Ehhez a munkáltatónak nem kellett négy ponton rögzített teljes testhevederzetet és védősisakot biztosítani, mert ilyen elvárás a jogszabályi rendelkezésekből nem következik. A szakértő helyszíni szemle hiányában rögzítette a megállapításait és nem vette figyelembe, hogy a baleset helyszínén a bauxitból készült mennyezeten kivitelezhetetlen volt a heveder rögzítése.

[37] Az elsőfokú bíróság tekintettel arra, hogy a szakvélemények alkalmatlanok voltak az ítéleti tényállás megállapításához, új szakértőt rendelt ki és szakértő3 igazságügyi szakértő szakvéleményét elfogadta, azt objektívnek, elfogadhatónak és meggyőzőnek találta, figyelemmel arra, hogy az összhangban állt a peres iratokkal és a tanúvallomásokkal is.

[38] szakértő3 szakvéleménye alapján megállapította, hogy az alperes az egészséget nem veszélyeztető, biztonságos munkavégzés követelményeinek megvalósítása módját a jogszabályok és a szabványok keretein belül munkavédelmi szabályzatban határozta meg. névlnak a munkaszerződés megkötésekor és azt követően is megfelelő tájékoztatást adott a munkaköri feladatokról. Az alperesnél megfelelő munkavédelmi oktatás zajlott, amely kiterjedt a létrahasználat valamennyi releváns kérdésére is. Az oktatási tematikából megállapítható volt, oktatták a munkavállalókat arra, hogy a villamossági szerelés csak áramtalanítást követően történhet meg és az oktatás kiterjedt a létrák használatára, a létrák biztosítására, a biztonsági szerkezetek állapotára, a használat előtti ellenőrzés kötelezettségére és a létrával tiltott magatartásokra is. A szakértő megállapította továbbá, hogy az előzetes munkavédelmi oktatás során is közöltek minden olyan lényeges kötelezettséget névlsal, amely a munkaköre ellátásához kapcsolódott. Így a magasban létrán végzett, biztonságos, egészséget nem veszélyeztető munkavégzés feltételeit. Az alperes ismétlődő munkavédelmi oktatásokat biztosított, ezek teljeskörűen kiterjedtek a névln munkaköréhez kapcsolódó feladatok ellátására.

[39] A szakértő megállapította, hogy a lámpabúra visszaszerelése, ajtajának nyitása, zárása egy egyszerű munkafogás volt, a tárvezetői munkakört ellátó munkavállalótól külön oktatás nélkül is elvárható volt, hogy tisztában legyen az ezzel kapcsolatos feladatokkal. Ugyanakkor azt is megállapította, hogy névln ezt a feladatot nem a munkavédelmi oktatásnak megfelelően végezte, az ott szerzett ismereteit nem alkalmazta. A munkavégzés helyének építési sajátosságai miatt a bauxitbeton mennyezethez nem lehetett egyéni felfüggesztést biztosító kikötési pontokat rögzíteni, vagyis a lezuhanás elleni védelmet ilyen módon biztosítani, ezért ennek elmaradását nem értékelte alperesi mulasztásként. A biztonságos munkavégzés feltételeit ennek hiányában szervezési intézkedésekkel és a munkavédelmi előírások betartásával kellett biztosítani, amely kötelezettségének az alperes eleget tett.

Egyedi kockázatmegelőző intézkedést tett, melyben előírta, hogy amennyiben lehetséges, a trébert le kell eresztetni az izzócseréhez, amennyiben pedig ez nem lehetséges, mint ahogy a konkrét esetben ez történt, akkor a létrán történő biztonságos munkavégzés érdekében tett előírásokat kellett betartani. Ennek során a létrát egy másik munkavállalónak kellett biztosítani. név1 a munkáltató által kötelezővé tett munkavédelmi szabályzatot azonban nem tartotta be, hiszen bizonyítottan más személy biztosítása nélkül végzett létrán magasban munkát. Magatartását súlyosbította az a körülmény, hogy tárvezetőként éppen az ő feladata volt a munkavédelmi szabályok betartatása.

[40] A szakértő által megállapított és nem vitatott tény volt, hogy a baleset bekövetkezésekor a színpadon a munkahelyszín megvilágítása nem volt elégséges az izzócsera lefolytatásához. Ugyanakkor az is peradat, hogy név1 két kézzel felmászott a létrán és a zseblámpát a szájában tartotta annak ellenére, hogy az alperes biztosított fejlámpát a feladatok elvégzéséhez. Ennek ellenére a megfelelő eszközt név1 nem használta. A szájában tartott zseblámpa pedig megosztotta a figyelmét, emiatt nem tudott kizárólag a létrára történő felmászásra és a lámpabúra visszacsavarozására koncentrálni. Úgy végezte a munkáját, hogy megsértette az Mvt. 60. § (1) bekezdésében foglaltakat, mivel saját egészségét, testi épségét veszélyeztetve, megsértve járt el.

[41] A darab címe1 című színdarab díszletei miatt a színpad beépítettsége nem tette lehetővé, hogy a fényforrás cseréhez a trébert teljesen leengedjék, ezért nem volt mellőzhető létra használata az izzócseréhez. Ugyanakkor az időszakos felülvizsgálat egyértelműen azt állapította meg, hogy az elhunyt által használt létra biztonságos volt. Azon az elcsúszás elleni védelmet szolgáló csúszásgátlótalpak is el voltak helyezve és szétcsúszásgátló heveder is. A kamerafelvételek alapján az is megállapítható volt, hogy ez a heveder nem volt teljesen megfeszített helyzetben, amiből az következett, hogy a létra nem volt teljesen nyitott állapotban amikor arra név1 fellepett. A létrát tehát nem a munkavédelmi szabályoknak megfelelően használta, annak ellenére, hogy a munkavédelmi oktatás is kiterjedt erre a követelményre. A létrahasználat során oda kellett figyelni arra, hogy a létra stabilan legyen elhelyezve, szilárd alapra, a létrafokok vízszintes helyzetben maradjanak. A lábak alsó részeit rögzíteni kell a szétcsúszást akadályozó elemmel vagy más egyenértékű megoldással. Annak ellenére, hogy a színpadra a létrát nem név1 hozta be és valószínűleg csak feltételezte, hogy a létra stabil, mégis elmulasztotta az előbbieket ellenőrzését, mellyel a saját egészségét, biztonságát veszélyeztette. A munka elvégzésének módját nem megfelelően választotta meg, hiszen ahol találta a létrát úgy mászott fel rá, ugyanakkor a munkavégzés helye sem volt számára biztonságosan hozzáférhető, hiszen nem tudott munkavégzés közben biztonságosan kapaszkodni és a létra mindkét szárán állni.

[42] Az elsőfokú bíróság irányadónak tekintette a szakértő véleményét, amely szerint az alperes részéről nem történt szabályszegés a balesettel összefüggésben, ezért a baleset kizárólag az elhunyt munkavállaló elháríthatatlan magatartására volt visszavezethető. Megállapítható volt, hogy az alperes minden, a rendelkezésre álló szakmai munkavédelmi eszközt és módszert alkalmazott a baleset megelőzése érdekében. A munkáltató által a konkrét baleset a rendelkezésre álló eszközökkel nem volt elhárítható, a balesettel okozati összefüggésben álló munkáltatói szabályszegés hiányában a baleset kizárólag a munkavállaló szabályszegésével állt összefüggésben. Mindezek alapján az elsőfokú bíróság arra a

meggyőződésre jutott, hogy a baleset kizárólag névl magatartása, mulasztása miatt következett be, az alperes részéről az elháríthatatlan volt. Mindezekre tekintettel a kerestet elutasította.

[43] Kifejtette, hogy szakértő3 igazságügyi szakértő szakvéleménye megalapozottságát nem befolyásolta, hogy a helyszíni szemléről nem értesítette a felperes jogi képviselőjét. Pusztán iratok beszerzésére és a baleset helyszínének megtekintésére került sor, mindez nem tette megkérdőjelezhetővé a szakértő objektivitását, elfogulatlanságát.

[44] Az elsőfokú bíróság mellőzte a felperes bizonyítási indítványait a szakértők egyidejű meghallgatása, eseti szakértői bizottság kirendelése tárgyában. Részletes indokát adta annak, hogy szakértő1 és szakértő2 szakértők véleményét miért találta elfogadhatónak és ezzel szemben szakértő3 szakvéleménye mi alapján volt releváns és elfogadható. Ebből következően nem volt indokolt a szakértői vélemények közötti ellentmondások feloldása, figyelemmel arra is, hogy szakértő1 szakértő a per folyamán elhunyt.

A felperes fellebbezése

[45] Fellebbezésében a felperes elsődlegesen az elsőfokú ítélet megváltoztatásával közbenső ítélet meghozatalát kérte az alperes kártérítési felelősségének megállapításával azzal, hogy a másodfokú bíróság kötelezze az elsőfokú bíróságot azösszegszerűség elbírálása érdekében az eljárás folytatására. Másodlagos fellebbezési kérelme az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére irányult további bizonyítás lefolytatása érdekében.

[46] A felperes fellebbezési érvelése szerint az alperes nem tudta bizonyítani az Mt. 166. § (2) bekezdés b) pontja szerinti jogszabályi feltételeket. Az elsőfokú bíróság a Pp. 206. § (1) bekezdése megsértésével járt el, a rendelkezésre álló valamennyi bizonyítékot nem vette figyelembe, azokat összességükben nem értékelte. Lényeges eljárási szabálysértés volt, hogy a több igazságügyi szakértői vélemény közötti ellentmondást nem oldotta fel, az ezzel összefüggő felperesi bizonyítási indítványokat figyelmen kívül hagyta, illetve mellőzte.

[47] A perben három szakértői vélemény állt rendelkezésre, melyek között ellentmondás állt fenn és ezek feloldására a harmadik szakértői vélemény beszerzését követően sem került sor. Az elsőfokú bíróság úgy alapította a döntését szakértő3 szakértői véleményére, hogy nem vette figyelembe a rendelkezésre álló másik két szakértői véleményt. Ezek azért voltak relevánsak, mert szakértő2 szakértő az alperes felelősségét 50 %-ban, szakértő1 pedig 100 %-ban határozta meg a baleset bekövetkezésével összefüggésben. szakértő1 az egyéni védőeszköz biztosításának hiányát állapította meg, annak használatával a baleset megelőzhető lett volna. névl magasban végzett munkát és bármilyen okból vesztette el az egyensúlyát, hevederrel megakadályozható lett volna a leesése.

[48] Az elsőfokú bíróság nem megfelelő jelentőséget tulajdonított a kockázatértékelés hiányának. szakértő¹ szakértő ezt részletesen vizsgálta a szakvéleményében és azt állapította meg, hogy az alperes kockázatértékelése a díszletvilágítási tréger karbantartására vonatkozó kockázatértékelést nem tartalmazott. Egyébként ezt állapította meg a kormányhivatal¹ Munkavédelmi és Munkaügyi Szakigazgatási Szerve is a határozatszám számú határozatában arra kötelezve az alperest, hogy készítsen munkavédelmi kockázatértékelést kifejezetten a díszletvilágítási tréger karbantartása körében. szakértő² szakértő is arra a megállapításra jutott, hogy a kockázatértékelés nem volt teljes, szakszerű és érvényes. Ebből következően a helyszínen a munkavédelmi kockázat jelentős mértékű volt a szerelési beállítási munkák tekintetében.

[49] Releváns körülmény, hogy az egyes színdarabokhoz igazodóan mindig eltérő, új díszletek, világítások voltak, amelyek újabb kockázatot jelentettek és ezek indokoltá tették, hogy az alperes minden egyes darab előtt vizsgálja, értékelje a kockázatokat. Az elhunyt által végzett munkafolyamat ugyanis nem csak a létrahasználattal összefüggő veszélyeket hordozta magában, figyelemmel a tréger szerelésére és a darab díszletének sajátosságaira. Azt név² tanú is elismerte, hogy a darabok előtti bejárás, ellenőrzés nem minősült kockázatértékelésnek.

[50] Az alperes becsatolta a díszletállítás és használatbavételi eljárásra vonatkozó dokumentációt, ez azonban nem pótolja a kockázatértékelést, hiszen nem tartalmazta a díszletek egyediségéből eredő kockázatokat, veszélyeket. Nem tartalmazott rendelkezést továbbá a világítási tréger szerelésére, a létra elhelyezésére, használatára. Nem voltak munkáltatói utasítások a díszlet körében felmerülő konkrét veszélyek kezelésére, elkerülésére, továbbá díszletterv és technológiai utasítás nem készült. Általánosságban pedig nem lehetett megismerni az adott díszlet sajátosságaiból eredő kockázatokat, veszélyeket.

[51] A felperes hivatkozott az Mvt. 54. § (1) bekezdés b) és i) pontjára, továbbá az 54. § (2) bekezdésére, 54. § (9) bekezdésére is. Ez alapján rámutatott, a kockázatértékelés során a munkáltatónak kell beazonosítania a várható veszélyeket, veszélyforrásokat, veszélyhelyzeteket és azok mértékét. Ez alapján kell a szükséges intézkedéseket meghozni. Az elsőfokú bíróság nem vette figyelembe, hogy szakértő³ a jogszabályi kötelezettség ellenére a kockázatértékelés hiányát nem hozta a balesettel összefüggésbe, viszont szakértő² és szakértő¹ ezzel ellentétes következtetésre jutott. A munkáltató kötelezettsége ugyanis a jogszabályok alapján nyilvánvaló volt. Ez alapján indokolt esetben vagy legalább három évente el kellett végezni a kockázatértékelést. A kockázatértékeléssel az alperesnek lehetősége lett volna arra, hogy feltárja a tréger és a fényvető karbantartására vonatkozó kockázatokat, megvizsgálja a védekezés leghatékonyabb módját, ezáltal csökkentse, illetve megelőzze a munkavállalókat érő veszélyhelyzetet.

[52] A felperes szakértő¹ és szakértő² szakértői véleményére hivatkozva hiányosságként értékelte, hogy az alperesnek egyéni védőeszközt is biztosítania kellett volna

a magasban, létráról végzendő munkára tekintettel. Ezt egyébként az MSz.1585:212. szabvány is előírja a véletlen leesés elleni védelemmel kapcsolatosan. E körben hivatkozott szakértő1 szakértő véleményére, miszerint a munkáltatónak nem volt mérlegelési jogköre, a szabvány alapján az egyéni védőeszközt biztosítani kellett volna. szakértő3 a szakvéleményében a bauxitbeton tartószerkezet kapcsán megállapította, hogy az nem alkalmas fix kikötési pontok létesítésére, de egyéb lehetőségeket nem vizsgált a leesés elleni védelem körében. Éppen ezeket kellett volna az alperesnek a kockázatértékelés körében feltárni, megvizsgálni és az így beazonosítható védőeszközöket biztosítani.

[53] A felperes az oktatás tekintetében is vitatta az elsőfokú bíróság által levont következtetéseket, mivel szakértő2 egyértelműen azt állapította meg, hogy a munkavédelmi szabályozás és gyakorlat hibás volt és ebből eredően hiányos volt az oktatási anyag és a munkavédelmi ellenőrzés is. szakértő1 szintén azt állapította meg, hogy a kockázatértékelés tekintetében nem volt munkáltatói szabályozás, ezért ennek oktatása sem valósulhatott meg. Vagyis a személyzet nem volt megfelelően kioktatva egyebek között a magasban végzett munka szabályaira, emellett egyéni védőeszköz sem lett biztosítva számukra.

[54] szakértő1 és szakértő3 szakértők egyetértettek abban, hogy a kamerafelvételeken látható torz árnyképek, kimerevített képek alapján sem lehetett egyértelműen rekonstruálni a baleset bekövetkezésének a pontos folyamatát. szakértő1 ezzel kapcsolatban rögzítette, hogy véletlen leesésből adódó baleset bekövetkezése nem hárítható el, amennyiben a létrát egy másik személy fogja. Az csak abban az esetben megoldás, amennyiben az egyensúlyvesztés a létra elmozdulásából, borulásából adódik. A perbeli balesetet tehát teljes mértékben csak egyéni védőeszközzel lehetett volna kizárni.

[55] A létra a színpad szélénél állt, ezért fennállt a megcsúszás veszélye is, tehát ezzel összefüggő műszaki, szervezési intézkedés is indokolt lett volna. Nem nyert egyértelmű tisztázást a hatóság megállapítása szerint az sem, hogy az egyébként sérült létra a baleset során sérült meg, vagy már azt megelőzően is sérült volt. szakértő2 egyébként nem találta munkavégzésre alkalmasnak a létrát, emellett rossz volt a munkahelyi világítás. szakértő1 pedig azt állapította meg, hogy az időszakos biztonsági felülvizsgálat hiányában a létra nem lett volna használható, a rendelkezésre álló dokumentumok a felülvizsgálatot ugyanis nem igazolták. Ezzel szemben állapította meg szakértő3 a létrával kapcsolatosan, hogy az időszakos ellenőrző felülvizsgálat a szabvány szerint megtörtént és a létra használata biztonságos volt. A korábbi szakértői véleményekkel ellentétesen állapította meg azt is, hogy a szilárd, nem csúszós felületű alapra volt állítva a létra és a létrafokok vízszintes helyzetben voltak.

[56] A szakértők ellentétes megállapításokra jutottak a fényforráscsere és a tréger jelentőségét illetően is. szakértő1 ugyanis a villamosberendezésekkel kapcsolatos szabványt alkalmazhatónak találta és az alapján tekintette az adott munkafolyamatot karbantartásnak. szakértő3 ugyanakkor azért nem találta alkalmazhatónak a szabványt amiatt, mert nem villamosberendezés karbantartására került sor, az adott munkafolyamatot bárki önállóan, szakképzettség, kioktatás nélkül is elvégezhette.

[57] A helyszín tárgyában is ellentétes következtetésre jutottak a szakértők. szakértő1 szerint a munkavégzés környezetében számos villamosberendezés és nem villamos szerkezeti elem is volt, a fényképről látható terület alapján azonban a fényforráscserét befejező műveletet a szerkezeti elemen kellett elvégezni, amely a fényképeken nem látható. szakértő3 ezeket a kérdéseket csupán leegyszerűsített módon ítélte meg, egy egyszerű munkafogásnak minősítve az izzócserét, 4,2 m magasságban. Ezek olyan ellentétek voltak a szakértői véleményekben, melyek ellentmondások feloldása nem volt mellőzhető.

[58] A felperes bizonyítékként hivatkozott fellebbezésében egy 2018. május 28-i fényképfelvételre, amely a Alperes1-ban készült. A fényképfelvétellel azt kívánta bizonyítani, hogy a munkavállalók a létrán biztosítás nélkül dolgoztak és ezt a gyakorlatot a munkáltató eltűrte. A hivatkozott fényképfelvétel egyúttal alátámasztotta tanú1 ezzel egyező tanúvallomását is. A munkáltató által eltűrt szabálytalan gyakorlat pedig semmiképpen nem volt a munkavállaló terhére értékelhető (BH2003.170).

Az alperes fellebbezési ellenkérelme

[59] Az alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte. Kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság eleget tett a bizonyítással összefüggő kötelezettségének, valamennyi bizonyítékot (kamerafelvétel, tanúvallomások, szakértői vélemények) egyenként és összességében is értékelte és az alapján állapította meg a tényállást, továbbá az anyagi jogszabályok helyes alkalmazásával hozta meg az érdemi döntését, a Pp. 206.§ (1) bekezdése megsértése nélkül.

[60] Az alperes fenntartotta az elsőfokú eljárás során tett nyilatkozatait, hangsúlyozva, hogy a felperes fellebbezésében részletezett körülményeket, bizonyítékokat maradéktalanul értékelte az elsőfokú bíróság. A szakértői vélemények felhasználhatósága érdekében komoly erőfeszítéseket tett, kiegészítő szakvélemény beszerzésével és szakértő2 szakértő személyes meghallgatásával. Mindez azonban nem vezetett eredményre, ezért az elsőfokú bíróság megalapozottan rekesztette ki a bizonyítékok köréből szakértő2 és szakértő1 szakértők véleményét, erről a feleket is tájékoztatta az eljárás folyamán.

[61] Az elsőfokú bíróság helytálló jelentőséget tulajdonított a balesettel kapcsolatos körülményeknek, vagyis annak, hogy név1 annak ellenére, hogy a munka irányítója volt, szabálytalanul járt el, amikor nem kért segítséget a létrához, utcai cipőben végezte a munkát a létrán, nem használta a rendelkezésre álló fejlámpát, a létrát sem ellenőrizte előzetesen és nem is nyitotta ki teljes szélességben. Mindezek együttesen okozták a balesetet, amit az alperes nem tudott elhárítani.

Az alperesi beavatkozó fellebbezési ellenkérelme

[62] Az alperesi beavatkozó fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását és a felperes perköltségben történő marasztalását kérte.

[63] Kifejtette, hogy az elsőfokú ítélet megalapozott, az elsőfokú bíróság a Kúria végzésének megfelelően kiegészítette a bizonyítási eljárást, a rendelkezésre álló bizonyítékok megfelelő mérlegelésével hozta meg a döntését és jutott arra a következtetésre, hogy a baleset kizárólag a munkavállaló elháríthatatlan magatartása okán következett be. Az is megállapítható volt, hogy az alperes nem tudta volna megakadályozni a munkavállaló többszörösen szabálytalan és súlyosan gondatlan magatartása következtében bekövetkező sajnálatos balesetet.

[64] A szakértői vélemények közötti ellentmondással kapcsolatos fellebbezési érvelés nem indokolja új eljárás lefolytatását. A szakértő3 szakértői véleménye ugyanis a többi szakértő szakvéleménye alapvető ellentmondásosságára, hiányosságára is rámutatott és egyértelmű választ adott a releváns kérdésekre.

[65] Eszerint névl felelős volt a Színházművészeti Biztonsági Szabályzat 3.3.11. pontja értelmében a színpadon a világosító tár munkatársai által végzett munka irányításáért, a szakmai munkáért. A szabvány 4.2.102. pontja alapján az izzólámpákat, kisfeszültségű fénycsőveket, higanylámpákat bárki önállóan, minden szakképzettség, kioktatás nélkül is cserélheti. A balesetet megelőzően egyébként a feszültségmentesítés is megtörtént. Az izzócseréhez tehát adottak voltak a munkavédelmi feltételek, semmilyen speciális előírást nem kellett alkalmazni.

[66] Alaptalanul hivatkozott a felperes fellebbezésében a kockázatértékelés hiányának jelentőségére. A perbeli baleset ugyanis nem a világítási tréger karbantartásával állt okozati összefüggésben, nem a trégert kellett javítani, hanem izzócserére került sor, külön kockázatelemzésre pedig nem volt szükség. Az alperes biztosította a védőkesztyűt, a villanszereléshez szükséges speciális cipőt, munkaruhát. névl ennek ellenére a balesetkor nem viselte a biztosított munkavédelmi cipőt.

[67] A Színházművészeti Biztonsági Szabályzat egyértelműen tartalmazta, hogy a létrán végzendő munkához szükséges másik személy biztosítása. A munkavállaló ezt a munkavédelmi szabályt ismerte és nem tartotta be annak ellenére, hogy a baleset időpontjában több munkavállaló volt beosztva erre a feladatra, akik jelen voltak. Tárvezetőként a munka biztonságos folytatásáért, az előírások betartásáért névl felelt.

[68] Az elsőfokú bíróság helyesen foglalt állást a leesés elleni egyéni védőeszközzel kapcsolatos lehetőségeket illetően is. szakértő³ szakértő a helyszíni szemle alapján foglalt állást abban a kérdésben, hogy objektíve nem volt lehetőség felfüggesztési pontok kialakítására. Nem ténszerű az a fellebbezési érvelés, hogy nem volt megfelelő a munkavédelmi oktatás, mivel a létrahasználatkal kapcsolatos szabályok ismertetését okirati bizonyítékok támasztották alá. Bizonyított az is, hogy névl az izzócsereét nem a munkavédelmi oktatásnak megfelelően végezte, az ott szerzett ismereteit nem alkalmazta.

[69] A 2014. szeptember 12-i felülvizsgálat szerint az munkavégzésre alkalmas, biztonságos volt. Ebből pedig nem lehet arra következtetni, hogy a létra a baleset előtt sérült volt. Éppen a balesetet szenvedő munkavállalónak kellett volna az ezzel kapcsolatos ellenőrzést elvégeznie, meggyőződnie arról, a létra alkalmas a munkavégzésre. A baleset megelőzhető lett volna, amennyiben a létrát tartja egy másik munkavállaló, akár a létra billent meg először, akár a munkavállaló, mert utóbbi esetben is kevésbé súlyosak lettek volna a következmények.

[70] szakértő³ kirendelt mérnök-szakértő a jelen perrel érintett szakkérdésekben specialista, ezért véleménye mindenképpen releváns volt és nem egyszerűsítette le az izzócsereével kapcsolatos feladatokat.

[71] Tekintettel arra, hogy az elsőfokú bíróság a bizonyítási indítványok elutasításának is teljes kimerítő és alapos indokát adta, az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére sem volt lehetőség a bizonyítás hiányossága okán.

A másodfokú bíróság döntése és annak jogi indokai

[72] A felperes fellebbezése nem alapos.

[73] Az elsőfokú bíróság a megismételt eljárásban a szükséges bizonyítást lefolytatta, a bizonyítékok helytálló, a Pp. 206.§ (1) bekezdésének megfelelő értékelésével, a releváns jogszabályok alkalmazásával a tényállást helyesen állapította meg és megfelelő jogi következtetések alapján érdemben jogszerű döntést hozott.

[74] Az Mt. 166. § (2) bekezdés b) pontja alkalmazása körében a perben eldöntendő kérdés az volt, hogy a felperes házastársának nem vitatottan munkaviszonnyal összefüggésben, munkavégzés során bekövetkezett balesetét kizárólag a károsult, tehát névl elháríthatatlan magatartása okozta-e. A halálos balesethez vezető eredmény kizárólag a munkavállaló elháríthatatlan magatartásának következménye volt-e, vagy abban más, a

munkáltató ellenőrzési körébe tartozó körülmény, kötelezettségszegés, mulasztás is közrehatott.

[75] Ennek tisztázására tartotta indokoltnak a Kúria mint felülvizsgálati bíróság az Mfv.I.10.713/2016/6. számú végzésében a bizonyítási eljárás kiegészítéseként műszaki, munkavédelmi szakértő kirendelését a felek indítványai alapján, a baleset előzményei és annak bekövetkezési mechanizmusa megállapítása érdekében.

[76] A fenti jogszabály értelmezése körében irányadó volt a munkáltatónak a munkavállalója egészségi állapotában bekövetkezett károkért fennálló felelőssége egyes kérdéseiről szóló 1/2018. (VI. 25.) KMK vélemény (a továbbiakban: KMK vélemény), amely szerint a munkáltató csak abban az esetben mentesülhet a munkaviszonnyal összefüggő munkahelyi balesetért fennálló kártérítési felelősség alól, amennyiben nincsen a balesettel összefüggő munkáltatói szabálytalanság, azaz a munkáltató terhére értékelhető körülmény. A munkavállaló kizárólagos és elháríthatatlan magatartása vétkesség hiányában is megvalósulhat. Nem állapítható meg azonban kizárólagos, elháríthatatlan munkavállalói magatartás, amennyiben a munkáltató nem tett eleget teljes mértékben a biztonságos és egészséges munkavégzés feltételei biztosítására irányuló kötelezettségének (EBH2019.M.13.). Jelen perbeli esetben a baleset pontos mechanizmusának ismerete hiányában a balesetet megelőző események vizsgálatával, az egyértelműen beazonosítható szabálytalanságok és azok következményeinek értékelésével lehetett érdemi megállapítást tenni a balesettel összefüggő munkáltatói szabálytalanság hiánya körében. Ennek során nem csupán a károkozás pillanatát kellett figyelembe venni, hanem a felek balesetet megelőző magatartását, a balesethez vezető tényezőket is (BH1992.434.).

[77] A fentiekre tekintettel helytállóan mutatott rá az elsőfokú bíróság, hogy a balesetet, vagyis a létráról történő leesést közvetlenül kiváltó konkrét körülmény ismeretének hiányában is indokolt volt vizsgálni a balesethez vezető bizonyítható körülményeket, a munkavédelmi szabályok betartását, a munkavédelmi oktatás szabályszerűségét és a balesetet elszenvedett munkavállaló által elmulasztott munkavédelmi előírásokat és az azzal kapcsolatos ellenőrzési gyakorlatot.

[78] Az elsőfokú bíróság a Kúria iránymutatásának megfelelően szakértőt rendelt ki, mely alapján három szakértői vélemény is készült az ügyben. Ezek értékelésekor az elsőfokú bíróság helyesen vette figyelembe a Pp. 182. § (3) bekezdését, mely szerint, ha a szakvélemény homályos, hiányos, önmagával vagy más szakértő véleményével, illetve a bizonyított tényekkel ellentétben állónak látszik, vagy helyességéhez egyébként nyomatékos kétség fér, a szakértő köteles a bíróság felhívására a szükséges felvilágosítást megadni.

[79] A bírói gyakorlat szerint a szakvélemény fogyatékoságait elsősorban a szakvélemény kiegészítésével, illetve a szakértő meghallgatásával kell megszüntetni. Amennyiben azonban a homályos, hiányos, más szakértő véleményével ellentétben álló

szakvélemény kiegészítése nem vezet eredményre, új szakértő kirendelésének van helye (KGD2013.65.). Nem sértett jogszabályt az elsőfokú bíróság, amikor a szakértőket nem hallgatta meg együttesen (EBH2002.717.), mivel az elsőként beszerzett szakértői vélemény kapcsán az elsőfokú ítéletben rögzített hiányosságok a másodfokú bíróság értelmezése szerint is fennálltak. Az elsőfokú bíróság az indokolási kötelezettségének is maradéktalanul eleget tett, az általa kifejtettek kellő módon alátámasztották, hogy szakértő2, illetve szakértő1 szakvéleményét, miért nem lehetett az érdemi döntés meghozatala körében irányadónak, aggálytalannak, kimerítőnek, alaposnak, ellentmondásoktól mentesnek tekinteni.

[80] szakértő2 szakértő dokumentumok hiányában vont le következtetéseket, iratellenes megállapításokat tett, nem tanulmányozta a jogviszonyra vonatkozó valamennyi szabályzatot, a helyszínen nem járt, olyan kérdésekben viszont állást foglalt, ami nem képezte a feladatát. A szakértő ezen túl a meghallgatása során konkrét és határozott választ a feltett kérdésekre nem adott és jogszabályi alátámasztottság nélkül utalt a munkavédelmi szabályok alperes általi megsértésére. szakértő1 szakértő időközben elhunyt, így az elsőfokú bíróság által említett, a szakvéleménnyel összefüggésben kifejtett hibákon túl sem voltak feloldhatók az általa adott szakvélemény ellentmondásai, hiányosságai. A másodfokú bíróság egyetértett a szakértő1 szakvéleményével összefüggő ítéleti állásponttal is, részben a villamosmunkák értékelése, a szabvány alkalmazása és a leesés elleni egyéni védőeszköz indokoltsága körében. Az elsőfokú bíróság megkísérelte a szakvélemények hiányosságainak feloldását, azonban helyesen jutott arra a következtetésre, hogy attól további eredmény nem volt várható. A két szakértő véleménye alapján továbbra is releváns kérdések maradtak tisztázatlanok a perben, ezért mellőzhetetlen volt újabb szakértő kirendelése, amire egyébként maguk a felek is indítványt tettek az elsőfokú eljárás során.

[81] Az elsőfokú bíróság részletesen kitért ítéletében a szakértő3 szakértő szakvéleményben rögzített megállapításokra. Kiemelendő, hogy ezek a peradatokkal, a tanúvallomásokkal, az okirati bizonyítékokkal, a hatósági eljárások anyagával is összhangban álltak, kellő magyarázatot adtak a perben tisztázandó kérdésekre, ezért a szakértői vélemény a Pp. 166.§ (1) bekezdése értelmében figyelembe vehető volt a bizonyítékok körében a tényállás megállapítása során.

[82] A felperes fellebbezésében részletezett és az egyes szakértői vélemények között fellelhető ellentmondások részletes értékelésétől azért tekintett el a másodfokú bíróság, mivel egyetértett az elsőfokú bíróság álláspontjával abban, hogy kizárólag szakértő3 szakvéleménye volt aggálymentes, hiánytalan, ellentmondásmentes szakértői vélemény a perben. Erre tekintettel nem volt szükséges a szakvélemény és a másik két szakvélemény közötti egyes ellentmondások részletes feloldása, értékelése.

[83] A másodfokú bíróság egyetértett az elsőfokú bíróság azon jogi álláspontjával, hogy önmagában a létrán végzett munka nem volt egyedi, speciális kockázat a színházak működése során. Az izzócsere, a lámpabúra visszacsavározása, még létrán állva is egy mindennapi tevékenység, ebből következően nem volt vitatható szakértő3 ezzel összefüggő szakértői megállapítása.

[84] Egyetértett a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság álláspontjával abban a kérdésben is, hogy a baleset idején hatályban volt, nem aktualizált alperesi kockázatértékelés semmilyen összefüggést nem mutatott a baleset bekövetkezésével. A létrahasználat ugyanis a napi rutintevékenység része volt, ráadásul annak szabályos módjára rendszeresen, több alkalommal is kioktatták a munkavállalókat, köztük névlt is. A létrahasználat kapcsán nemcsak a szabályos használat, hanem a tiltott magatartások is az oktatás részét képezték, ezt egyértelmű okirati bizonyítékok és tanúvallomások is alátámasztották a perben.

[85] Helyesen emelte ki az elsőfokú bíróság, hogy a bauxitbeton tartószerkezetről készült szakértői vélemény alapján megalapozottan nyilatkozott szakértő³ a szakvéleményében arról, a baleset helyszínén nem volt lehetőség a plafonba rögzített kikötési pontok kialakítására és leesés elleni védelmet nyújtó egyéni védőeszköz alkalmazására. Ennek hiányában szervezési intézkedéssel kellett biztosítani az egészséget nem veszélyeztető, biztonságos munkavégzés feltételeit az Mt. 51.§ (4) bekezdése alapján, mely kötelezettségének az alperes eleget tett az alábbiak szerint.

[86] Az alperesnél minden bemutatásra kerülő új színdarab tekintetében a díszlet állítása és használatbavétele kapcsán engedélyeztetési folyamat és bejárás történt, amelyeken egyébként éppen tárvezetői munkakörénél fogva névlt is részt vett. Releváns peradat volt, hogy névlt a munkaköre ellátására alkalmas volt és valamennyi, a biztonságos munkavégzéshez szükséges ismeret birtokában volt a balesettel érintett munkafeladat ellátása során. Az alperesnél a munkavédelmi oktatás a munkába álláskor és azt követően rendszeresen megtörtént, az kiterjedt a balesettel összefüggő körülményekre, vagyis a létrahasználat szabályos voltára.

[87] Az elsőfokú bíróság helytállóan tulajdonított jelentőséget annak is, hogy az alperes megfelelő létszámú munkavállalót biztosított az adott munkafolyamat ellátásához. Ezen kívül megfelelő állapotú munkaeszközt is biztosított, hiszen a létra alkalmasnak volt minősítve, ezt egyébként egyértelmű okirat és tanúvallomás is igazolta. A létrán csúszásgátló talp és szétcsúszást akadályozó heveder is volt. Az alperes nem vitatottan fejlámpát is biztosított a munkavégzéshez, amivel lehetővé tette, hogy a munkavállaló keze szabad legyen és a munkafelületet is meg tudja világítani.

[88] A másodfokú bíróság egyetértett a tanúvallomások értékelésére vonatkozó ítéleti érveléssel is. Az elsőfokú bíróság a Pp. 221.§-a alapján részletes, alapos és kimerítő indokát adta annak, hogy az egyébként egybehangzó tanúvallomásokkal szemben tanúlt tanúvallomásának miért nem tulajdonított jelentőséget a munkáltató által eltűrt szabálytalan gyakorlat körében. A fellebbezésben hivatkozott és a perbeli balesetet követően évekkel később készült fényképfelvétel és munkafolyamat nem vehető figyelembe a perbeli körülmények feltárása, bizonyítása körében. Önmagában egy évekkel későbbi szabálytalan gyakorlat ugyanis a perbeli időszakra vonatkozó tanúvallomásokkal szemben, még tanúlt

tanúvallomására figyelemmel sem volt alkalmas arra a 2014-ben fennállt helyzet rekonstruálására.

[89] Az elsőfokú bíróság helyesen tulajdonított jelentőséget névl munkaköri kötelezettségei vizsgálata körében annak, hogy tárvezetőként nemcsak a saját, hanem a beosztott munkatársak szabályos munkavégzéséért is felelősséggel tartozott. Minden lehetősége megvolt arra, hogy a konkrét munkafolyamatot szabályosan kezdje meg, vagyis jelezze valamelyik munkavállalónak, hogy támassza meg, biztosítsa a létrát, amelyre fel kíván mászni. Lehetősége volt arra, amennyiben a létrát nem ő húzta oda a helyszínre, hogy fellépés előtt megtekintse, ellenőrizze alkalmas-e a biztonságos munkavégzésre és teljes mértékben kinyissa azt. Lehetősége volt a fejlámpát igénybe venni az adott munkafolyamat ellátásához, az előbbiektől azonban bizonyítottan egyiket sem alkalmazta a munkavédelmi oktatáson szerzett tudása ellenére.

[90] A balesetet vizsgáló hatóságok nem tudták egyértelműen megállapítani, hogy a baleset pontosan minek következtében jött létre, azaz a létra billent meg előbb, vagy névl. A baleset ezen közvetlen előzménye kapcsán azonban rögzíthető, hogy a létra megbillenését a segítő munkatárs igénybevétele megelőzte volna. Amennyiben pedig névl váratlan rosszulléte vagy állapota miatt történt a baleset, az éppen emiatt eredményezte volna az alperes mentesülését a kártérítési felelősség alól.

[91] A kifejtettekre figyelemmel a perbeli balesettel összefüggő munkáltatói szabálytalanság nem volt megállapítható, ezért helytállóan jutott az elsőfokú bíróság arra a következtetésre, hogy az Mt. 166. § (2) bekezdés b) pontja alapján az alperes mentesült a kártérítési felelősség alól.

[92] Mindezekre tekintettel a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 253. § (2) bekezdése alapján – helyes indokaira tekintettel – helybenhagyta.

Záró rendelkezések

[93] A felperes a fellebbezési eljárásban pervesztes lett, ezért köteles a pernyertes fél perköltsége megtérítésére. A pernyertes alperes nem igényelt perköltséget, ezért a Pp. 78. § (2) bekezdése alapján ebben a tárgyban a másodfokú bíróság mellőzte a határozathozatalt. Az alperesi beavatkozó perköltségéről a Pp. 78., 79. §-a és a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (5) bekezdése alapján rendelkezett.

[94] A pervesztes felperest terhelő fellebbezési illeték viseléséről a másodfokú bíróság a Pp. 358/B. §-a alapján határozott.

Budapest, 2022. október 27.

dr. Orosz Andrea s.k.
a tanács elnöke

dr. Laczó Adrienn Lilla s.k.
előadó bíró

dr. Szalai Beatrix s.k.
bíró